

Interview

Det lange seje stræk

Hanne Lise Thomsen: *Inside Out*, 2015. Offentligt kunstprojekt og videoværk realiseret med hjælp fra Statens Kunstfond i Istedgade-kvarteret.

7 Del

Statens Kunstfonds Legatudvalg for Billedkunst har forsøgt at igangsætte nye initiativer, der kan "strække elastikken" for kunstens rolle i det offentlige rum. Vi ville blive klogere på deres tanker og udfordringer.

Artiklen fortsætter efter annoncen

Annoncering på artmatter.dk

'Det ny Statens Kunstfond' bød i 2013 på en sammenlægning af de to tremandsudvalg for dels legater og indkøb og dels kunsten i det offentlige rum. Den konstruktion, nu med fem medlemmer; Morten Stræde (formand), Birgitte Anderberg, Jesper Fabricius, Mette Winckelmann og Katja Bjørn, og to områder under sig, rejste en del kritik dengang, da man frygtede at kunsten i det offentlige rum ville lide under manglende fokus og en generel tidsnød.

Effekten har imidlertid været at udvalget har oplevet mere konstruktiv diskussion, større bredde og flere hænder, når det gjaldt, forklarer de få måneder før stolene skal indtages af fem nye udvalgsmedlemmer.

En bred palette

"I forhold til fordelingen mellem legat, indkøb og projekter i det offentlige rum, så har vi med denne konstruktion hele tiden mulighed for at dække og støtte med forskellige modeller. Hvis ikke der bliver indkøbt, har vi mulighed for at støtte på anden vis og har hele tiden det indblik.

Astrid Myntekjær, *Loner, Lover, Loser*, 2014. Indkøbt værk til udlån på institutioner.

Vi har en bred palette at spille på, og at kunsten i det offentlige rum skulle lide nød, kan jeg ikke se. På det område har vi været ret flittige, vil jeg sige,” lyder det fra udvalgets formand Morten Stræde.

Den sidste tvivl synes at blive manet i jorden af Katja Bjørn:

”Jeg kan faktisk ikke se, at der ikke skulle være en fordel i denne konstruktion. Nu er vi fem til at diskutere og kvalificere vore synspunkter. Gruppedynamikken i en gruppe med fem, er bare en anden i én med tre, og der er ikke noget, der bliver gemt væk. Alt bliver vendt i mellem os. Det, synes jeg, har været en stor fordel. Vi får hele tiden italesat og afprøvet vores kvalitative kriterier.”

Morten Stræde kommer med et aktuelt eksempel, hvor støttemodellen til kunstnergrupper har været til diskussion: ”Når vi

uddeler arbejdslegater og tre-årige arbejdsstipendier er det den kunstneriske praksis vi giver støtte til. Vi skal huske på at Statens Kunstfond er en kunstfond og ikke en kunstnerfond. Det er naturligvis noget vi har diskuteret grundigt i udvalget, da vi i år valgte at give tre-årige arbejdsstipendier samlet til to kunstnergrupper.”

Det offentlige rum som læringsrum

Imens, legatter, præmieringer og indkøb er afgrænsede opgave, der bliver afklaret i løbet af kortere perioder, så er kunsten i det offentlige rum et mere langstrakt forløb, hvor alle er i dialog om hver eneste projekt, som følges til dørs af minimum to udvalgsmedlemmer.

”I min bevidsthed har kunsten i det offentlige rum faktisk fyldt rigtig meget i det her udvalg, også fordi der ofte er et stort ansvar forbundet med projekterne, hvor der tit er alle mulige knuder, der skal løsnes,” pointerer Katja Bjørn.

Mette Winckelmann bakker op:

”I de opgaver sidder vi jo også med en formidlingsrolle, fordi vi fører dialogen med modtageren og har en diskussion, hvor et projekt bliver udviklet og tilpasset deres virkelighed.”

”Det er jo en meget mere åben praksis i dag med en grundig dialog, og for vores del har det også handlet om at kigge rundt i krogene og se, om vi kunne få nogle nye kunstnere på banen i det offentlige rum, så det ikke bare er ‘the usual suspects’, der rykker ud. Det er selvfølgelig meget arbejdskrævende at få både kunstnere og modtagere masseret på plads i en sådan proces. Men det er jo en opgave vi alle synes er sjovt,” forklarer Morten Stræde.

Karin Lind: *ROTATION AF MENNESKER OG LANDSKAB*, til
Naturstyrelsen, Fyn. (Foto: Torben Petersen)

I følge Katja Bjørn foregår der en vigtig læring på to fronter i den her del af udvalgets arbejde:

"Der er nogle modtagere, som måske skal kunne rumme noget, de først ikke troede var en mulighed, og for udvalget handler læringen om, hvor man kan strække elastikken og åbne op til nogle nye felter. Og de spørgsmål vedrører jo ikke bare billedkunsten og udvalget, men rækker helt ind i Kulturstyrelsen."

For netop at prøve at presse både udvalget og systemet igangsatte udvalget et Open-Call for projekter i det offentlige rum. Der var 53 ansøgere på et "overraskende højt plan", forklarer Bjørn.

Stræde supplerer:

"Det er ikke en pædagogisk opgave, men snarere end måde at udfordre os selv til at åbne op for nye inputs, nye medier og metoder."

"Man har lyst til at udvikle sig som udvalg, også selvom vi sidder her i kort tid, og se hvilke muligheder der ligger, hvis man kigger efter og inviterer til den sparring. Når man har siddet i et stykke tid, udvikler man gradvist en konsensus, der har brug for løbende at blive udfordret, og der er et open-call en god måde at blive rasket på," understreger Winckelmann.

De nye medier og det offentlige rum

Både i dette og forrige udvalg blev der også indledt en dialog med nogle af de kunstnere, der arbejder i nogle af de nyere og mindre gængse medier. Der blev for eksempel igangsat nogle forskellige former for performance-dokumentation, og på den måde sikret at den type kunst også kan indkøbes, eller at man kan kommissionere en performance-foto-serie. (Læs hvordan du kan kommissionere et performanceværk til din institution [her](#).)

Kirsten Justesen, *Græsk sommer 1,2,3*. 2015. En fotoserie af performance-dokumentationer, der kan lånes af offentlige institutioner.

"Med hensyn til performance, har vi også købt egentlige performances til nogle specifikke situationer, bl.a. en række performances til en række gymnasier," forklarer Jesper Fabricius.

Samme historie gør sig gældende i forhold til de nye medier, hvor der blevet sat en del digitale projekter i gang i forhold til udsmykningsopgaver, og så byder det nye år på en ny omgang TVkunst, hvor kunstnere, der måske ikke ville være vist i det offentlige rum, får en offentlig platform at agere på.

"Der er blevet peget på en række kunstnere, der arbejder med digital kunst, der rækker ud over skærmformatet, og hvor det ikke bare bygger på en én-til-én oplevelse. Her er det nogle kunstnere, der sætter spørgsmålstejn ved mediet i sig selv, og jeg tror det bliver helt vildt spændende, når de lanceres i februar. Oplæget fra os var, at der skulle ske noget nyt, og at det bliver noget markant anderledes fjernsyn folk kommer til at se," forklarer Bjørn og suppleres af Fabricius:

"Vi har forsøgt at tage samarbejdet med DR et nyk længere, hvor det i sidste omgang var mere traditionel videokunst. I hvor høj grad det lykkedes står stadig lidt åbent," forklarer Fabricius.

Udvidelse af kunstens rum

"Vi skal insistere på vores faglighed i sådanne samarbejder, hvor dem der sidder som modtagere ikke har den, og den projektmodning er en sund udfordring for udvalget og de institutioner, vi forsøger at påvirke her. Måske gør DR det af egen drift næste gang," lyder forhåbningen fra Winckelmann.

"Med den her praksis, spørger vi jo også: Hvad er det offentlige rum? Det er ikke kun gader, vej og plads. Det er også tv-skærmen og rigtig mange andre sammenhænge, hvor vi har en opgave i forhold til at sætte nogle kunstnere i spil. De samme har vi gjort i Nordhavnen, hvor vi har sat komponister og billedkunstnere sammen til at skabe nogle digitale værker sammen," siger Stræde. Katja Bjørn bakker op:

"Det handler om den her elastik, jeg talte om tidligere, som vi skal være med til at strække. Vi kommer med en faglighed, der er med til at udvide et rum og en bevidsthed blandt især modtagerne."

Se mere om et eksempel fra Campus Nordsjælland, hvor kunstnerduoen Anders Bojen & Kristoffer Ørum har skabt et stedspecifikt værk.

Anders Bojen og Kristoffer Ørum, *En Krop Har Mange Lemmer*, 2015. Stedsspecifik kunstopgave til UCC, Campus Hillerød.

Armslængde uden krop

Men den bevidsthed og faglighed er ikke en fast del af dialogen med

det politiske system og det repræsentantskab som på papiret skulle fungere som et rum for en kunstopolitisk dialog. Statens Kunstfond er selve indbegrebet af 'armslængden', men distancen til politikerne er kort sagt øget.

"Før i tiden var der en stor repræsentation af folketingspolitikere i repræsentantskabet, men det er der ikke mere. De vil sætte rammer for vores arbejde, men er egentlig ikke orienterede om, hvad vi går og foretager os. Det gør os også sårbare, fordi vi ikke har direkte adgang til dem, der sidder og bestemmer over vores penge – og heller ikke følelsen af, at de er klar over, hvordan tilstanden er. De betingelser, der ligger i vores arbejde og de kulturelle spørgsmål omkring disse mekanismer i samfundet, mangler der helt grundlæggende en diskussion om i det politiske system. Vi har ikke en mulighed for at påvirke de betingelser, vi arbejder under, altså lovrammen, når den dialog ikke eksisterer."

"Armslængden er meget lang. De kommer aldrig. Nogle gange springer de op og råber "regional diversitet", og så skal der ske noget i de danske yderområder, bl.a. på baggrund af, at de havde fejllæst statistikken, og troede, at vi ikke var derude," forklarer Stræde. Jesper Fabricius forsøger sig med en analyse:

"Altså, det er jo rigtig nok, at der bliver givet flest legater og købt mest kunst i København, men det skyldes jo, at der er flest kunstnere i København, der er flest udstillingssteder, men til gengæld får København en tilsvarende lav landbrugsstøtte."

I Morten Strædes øjne handler det ikke bare om vilkår og strukturer. det handler faktisk også om de store spørgsmål, som kunsten særligt behandler:

"Debatten handler virkelig meget om identitet for tiden, og nu kommer der fremmede mennekser til landet, og sætter gang i hele den her snak om nation, sprog og fællesskab. Men der hvor den debat bliver behandlet mest intensivt, er jo i kunstarterne. Det er her vi skaber en egentlig kritisk dialog om de forhold, kommer med nogle nye bud. Og der må da være stemmer i det! I løbet af et år går der over en million mennesker gennem Statens Museum for Kunst, Louisiana og ARKEN."

Fakta

Fakta

Artiklen fortsætter efter annoncen

Annoncering på artmatter.dk

Home

Journal

Guide

Live

Om

Annoncering
Kontakt

Nyhedsbrev

Få tilsendt vores inspirerende nyhedsbrev, hvor vi oplyser om kunstneriske events, ferniseringer, udstillinger.

Email

→ Send

